

Ervaringen in project leiden tot kennishonger

"Bodem" wordt meer en meer een hot item bij boeren. Melkveehouders in Gaasterland deden met graagte mee aan het project "Betere benutting van stikstof in de bodem". Het project, gericht op praktijkervaringen met toevoegmiddelen, werd onlangs afgesloten. Resultaat is met name de behoefte aan meer kennis over bodem.

Een looptijd van twee jaar is te kort voor een project om de ervaringen goed te kunnen weerleggen. Nemen we alleen al de extreme weersomstandigheden van de afgelopen zomer in gedachten, dan mag duidelijk zijn dat de deelnemers aan het project zich afvragen hoe het gegaan zou zijn onder normale omstandigheden.

Met de normen van de Meststoffenwet 2003 in het achterhoofd ging een groep van 17 melkveehouders van de vereniging Bosk en Greide in het najaar van 2001, onder begeleiding van J. Postma van AOC Friesland, in studiegroepverband aan de slag met vier verschillende toevoegmiddelen

van Agriton. Het gebruik van Effectieve Micro-organismen, Agrimest, zeeschelpenkalk (500 kilo per hectare in drie jaren) en kleimineralen (200 kilo per hectare per jaar in 2002 en 2003) moest resulteren in tenminste een verminderd kunstmestgebruik van 88 kilo N per hectare.

Doel gehaald

„Dit is vlot gehaald”, aldus Postma, „hoewel de resultaten per bedrijf verschillend zijn.” De gemiddelde kunstmestgift op de deelnemende bedrijven bedroeg in het afgelopen seizoen (2003) 138 kilo N per hectare, gerekend over de gehele oppervlakte grasland per bedrijf. De deelnemers dienden met tenminste 10 hectare deel te nemen aan het project. In 2001 -dus voor de start van het project- bedroeg de gemiddelde kunstmestgift op de betreffende percelen 223 kilo N. Dit is gedaald naar 126 kilo N in 2003.

Een mooi resultaat, dat mogelijk mede een gevolg is van de droge en warme zomer van 2003. „Jammer dat het project slechts twee jaar duurde; in 2002 hadden we superopbrengsten, maar eigenlijk beschouw ik

2003 als een verloren jaar voor de ervaringen”, zegt projectdeelnemer R. Falkena uit Harich. Hij is enthousiast over het gebruik van toevoegmiddelen, heeft al meerdere jaren ervaring en gaat er zeker mee door. „Met name de bedrijven met een hoge intensiteit wat betreft veebezetting konden, vanwege de ruime hoeveelheid dierlijke mest, gemakkelijk aan de Minas-verliesnorm voor stikstof voldoen”, aldus projectbegeleider Postma.

Praktische problemen

De methode van toepassing van de middelen gaf, zeker in het begin, nog wel wat praktische problemen. Toch zijn de deelnemers enthousiast. Door middel van monsters van mest, kuil en vers gras kregen ze inzicht in de diverse processen van conservering en stikstofbenutting. De effecten van Effectieve Micro-organismen in het kuilvoer en Agrimest in de mest waren volgens een meerderheid van de deelnemers duidelijk waarneembaar.

De ervaringen zijn niet opgetekend in harde cijfers omdat het nadrukkelijk geen vergelijkingsproef betrof, maar een project gericht op praktische en

visuele ervaringen. In een enquête meldden ze onder andere een betere conservering van het kuilvoer en andere samenstelling/hoedanigheid van de mest. Vooral minder stank, minder koekvorming en betere rijping van de mest, maar ook een snellere vertering van de mest op het land werd gemeld. De effecten van het gebruik van zeeschelpenkalk en kleimineralen in de bodem zullen pas op langere termijn zichtbaar worden. „De kleimineralen voor het komende jaar liggen er al weer op”, zo geeft Falkena aan „ik zie het nut er wel van in, zeker op de extreem droge zandgrond die we hier hebben.”

Het project heeft veel nieuwe vragen opgeleverd bij de deelnemers. Er is een bewustwordingsproces gestart met als gevolg honger naar kennis van de relatie tussen mest en bodemvruchtbaarheid, en behoefte aan meer inzicht in de diverse processen die spelen binnen de kringloop bodem-plant-dier-mest. Daarbij kunnen de resultaten van de kringloopanalyse zoals die binnen Mineralenproject Vel & Vanla is uitgevoerd, een belangrijke rol spelen, zo bleek woensdag tijdens de slotbijeenkomst van het Gaasterlandse project.